

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Potestate Papae. Cap. i.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

IOAN. FRANCISCI
LEONIS,
EP. OREDIENSIS
V. I. D.

EPISCOPI THELESINI
THESAURI
FORI ECCLESIASTICI
Pars Prima.

DE POTESTATE PAPÆ.

Cap. I.

SUMMARIUM.

- 1 Petrus Primatum habuit, & inter duodecim unus fuit electus; & cur non Andreas aut Ioannes.
- 2 Papa de iure divino succedit.
- 3 Pastoris officium est ordinarium, & perpetuum.
Christus dicens Petro, pascere oves meas, omnes successores suos est alloquutus.
- 4 Papa totus mundus est territorium.
- 5 Papa omnes parcere, & ipsum in primatum recognoscere debent.
- 6 Papa Adrianus, quam potestatem Carolo

- Magno concesserit.
- 7 Papa privilegia Imperatoribus concessa declarantur, & fuerunt revocata.
- 8 Regum omnium potentia ab Imperio fluxerunt, tanquam rivuli, à flumine.
- 9 Papa Imperatorem sibi iudicem constituere non potest, quia irrogaretur injuria Deo, si Vicarius suus iudicaretur à laico.
- 10 Clerici etiam cum juramento iudicio laicorum se submittere non possunt.
- 11 Papa est iudex omnium non recognoscendum superiorem.

A

12 Suc-

- 11 Successores facta pradesessorum quandoque debent immutare.
- 13 Imperatores, & Reges privilegii sibi à Pontificibus concessu renuntiarunt.
- 14 Papa jurisdictionem habet super Imperatorem.
- 15 Papa septem Electores Imperii constituit.
- 16 Papa Imperium à Græcis transtulit in Germanos.
- 17 Principes Imperii Romanam Ecclesiam recognoscunt superiorem.
- 18 Principes Imperii sunt Romanæ Ecclesiæ auctoritate suffulti.
- 19 Principes Imperii tam Ecclesiam, quàm Imperium confovere tenentur.
- 20 Imperatores, & Reges Romanis Pontificibus, & Ecclesiæ fidelitatem, obedientiam, honorificentiam, & reverentiam prestare tenentur.
- 21 Eccl. Rom. jura, & possessiones.
- 22 Privilegiorum, & donationum Romana Ecclesiæ factarum ratificatio.
- 23 Papa Leo Carolum Magnum coronavit, & Imperium transtulit ad Francos.
- 24 Irene Constantinum Imperatorem filium, oculis, & vita privavit.
- 25 Papa Imperium à Græcis, transtulit ad Francos.
- 26 Nicephorus tyrannus Irenem deposuit.
- 27 Carolus Magnus testamento Ludovicum filium in Imperio successorem nominavit, & Papa testamentum confirmavit.
- 28 Papa Ludovicum Imperatorem coronavit.
- 29 Papa, nullo Imperatoris expectato consensu, eligi potest.
- 30 Ludovicus II. à Papa fuit coronatus.
- 31 Carolus Crassus à Papa Imperator fuit coronatus.
- 32 Guido Imperator coronatus.
- 33 Lambertus à Papa in Imperatorem fuit coronatus.
- 34 Guidonis Imperatoris, & Arnulphi mors.
- 35 Caroli Magni descendentiæ Germanorum finem habuit.
- 36 Ludovicus IV. Imperator, à Papa coronatus.
- 37 Ludovicus IV. à Berengario victus, Imperio, & oculis privatus fuit.
- 38 Lambertus à Papa fuit coronatus.
- 39 Lambertus Imperator, proditorie occisus.
- 40 Berengarius in Imperatorem à Papa inunctus.
- 41 Berengarius à suis fuit occisus.
- 42 Francorum proceres Imperio vacante Regem elegerunt.
- 43 Ludovicus in Regem Francorum fuit coronatus.
- 44 Caroli Magni linea penitus extincta.
- 45 Otho Saxonia Rex à Papa Ioanne XII. coronatus, & à Francis Imperium transtulit in Germanos.
- 46 Imperator jure dici non potest, qui à Papa non est coronatus.
- 47 Papa Federicum II. Imperio, & Regno privavit.

VERBA breviter facturus de Potestate Papæ priusquam attingam alia, quas sum tractaturus, Omnipotentis Dei auxilio implorato, ut det mihi sapientiam de

Sede magnitudinis suæ, mecumque sit, & mecum laboret; aperiat os meum, & impleat illud spiritu sapientiæ, & intellectus; ut quod scripsero, coram ipso acceptum fit omni tempore, aliqua de Primatu Petri præmittere decrevi.

† Primatus Petri probatur auctoritate sacræ Scripturæ, Matthæus capit. 16 ubi, Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. Luc. cap. 22. ubi Dominus Petro, Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos, Jo. cap. ult. Pasce oves meas, cap. quamvis, 21, distinct. & B. August. c. 1, de Baptism: lib. 2, ubi ait, Nam nec Petrus, quem primum Dominus elegit, & super quem ædificavit Ecclesiam suam, cum secum Paulus de circumcissione disceptaret, postmodum vindicavit sibi aliquid, &c. Et paulò post, ecce (inquit) ubi commemorat Cyprianus, quod etiam nos in Scripturis sanctis dicimus Petrum, in quo Primatus Apostolorum, tam excellenti gratia præeminet, eod. cap. 1, Origen: cap. 6, ad Roman: Petro cum summa rerum de pascendis ovibus traderetur, & super ipsum, velut super petram fundaretur Ecclesia, nullius confessio virtutis alterius ab eo, nisi caracteris, exigitur, S. Ambros. c. 12, Epist: 2, ad Corinth. inquit, Primatum non accepit Andreas, sed Petrus inter duodecim unus eligitur, ut capite constituto, schismatis

tolleretur occasio; sed, cur non Joannes electus est virgo? ætati delatum est, quia Petrus senior erat, ne adhuc adolescens, & penè puer progressæ ætatis hominibus præferretur, & B. Hieron. lib. 1, in Iovinianum, & sequuntur moderni, ut per Jansen. in concord: Evang: cap. 66, colum: 9, & 10, part: 3, diffusè Cassan: in Catal: glor: mun. part: 3, considerat: 30, & Card. Bellarmin: qui plures adducit auctoritates in 3, controvers: gener: tom: 1, de Roman: Pontif: cap: 25, lib: 1, Card: Jacob: in tract: de conc: lib: 2, artic: 2, numer: 62, tom: 3, & Joan: à Capist: de auctoritate Papæ in 3, part: 2, part: princip: numer: 3, eod: tom.

Papa eidem † Petro de jure divino succedit, & probatur verbis Joan: cap: ult. tim. Pasce oves meas, quia † officium Pastoris est officium ordinarium, & perpetuum, & ex natura rei tamdiu durare debet, quamdiu manet ovile, quod manebit usque ad consummationem seculi. Et cum Dominus, Petro, qui semper in carne non erat victurus, dicat, Pasce oves meas, & pasce agnos meos, Joan: c. 21, in ipso omnes successores suos est alloquutus, ut testatur Joan. Papa Epistod: inter claras in princip. C. de summ: Trin: & si: Cath: Bonifac: par: 8, in extravag: unam sanctam, 9, hanc autem, de major: & obed: Innocent: in cap: licet, ex suscept: num: 4, de for: comp: Abb. in quest: 1, incipien: Episcop: & quidam num. 1, Card. Jacob. in eodem tract. lib. 6, art. 4, num. 42, & hanc sententiam comprobant, S. August. super Ioan. relatus in cap. quoscunque, 24, quest. 1, & S. Joan. Chrysoft. lib. 2, de Sacerd. circa principium, ubi, Quanam, inquit, de causa ille sanguinem effudit suum? certè, ut pecudes

cudes eas acquireret, quarum curam, tum Petro, tum Petri successoribus committebat, & S. Leo *sermon. 2, de anniversario Assumptionis sue ad Pontificatum*, manet, ut, dispositio veritatis, & B. Petrus in accepta fortitudine Petre perseverans suscepta Ecclesie gubernacula non reliquit, perseverat vicelicet Petrus, & vivit in successoribus suis.

Nullus enim est, nec fuit unquam, qui se Petri successorem asseruerit, vel pro tali sit habitus, prater Rom. Pontif. & cum Christus instituerit in Petro Pontificatum duraturum usque ad finem mundi; pro pecudibus perpetuo pascendis constat. Papam Petri successorem esse, *cap. manet, capitulo quodcumque, 24, quest. 1.*

Romanum Pontificem Petro succedere in Ecclesiastica Monarchia, tam ex divino jure, quam ratione successionis Conciliorum auctoritate Summorum Pontificum Græcorum, & Latinorum patrum, aliorumque testimoniis, & auctoritatibus, probat idem Cardin. Bellar. *de Rom. Pont. eodem tomo, lib. 2, cap. 12, 13, & usque ad cap. 22, & quamvis in cap. ego Ludovicus, 63, distinct.* ab eodem Ludovico Romanorum Imperatore appelletur Vicarius Petri, ea appellatio est impropria, vel ita intelligenda, quod exercet eandem Vicariam, quam Petrus, ut *per gloss. in clement. unic. in ver. Vicarium, de jure jur. & Navar. in comm. de lobel. & indulg. 29, not. num. 1, tom 3.*

† Et est Ordinarius Ordinarium, & totius orbis, cum totus Mundus Papæ sit territorium, *capitul. cuncta per mundum, capitul. per principalem, 9, quest. 3, & Abb. in cap. final. num. 45, de form. comp. & om-*

nes eidem parere, † ipsumque in Primatum recognoscere debent, *cap. omnes, cap. sacrosancta, & cap. de Constantinopolitana, 22, dist.*

Licet enim Carolo Magno, qui ad defendendas res Ecclesie postulatus, Desiderium Regem, Sedis Apostolicæ hostem captivum fecit, illiusque exercitum debellavit, & Sedem Apostolicam liberavit, unde victoriosissimus Romam accessit, ubi ab Adriano Papa † hujus nominis primo, honorifice susceptus, ab eodem cum universa Synodo jus, & potestas eligendi Pontificem, & Sedem Apostolicam ordinandi, Archiepiscoposque, & Episcopos investendi ei videatur concessa, ut *cap. Adrianus 2, 63, distinct.* quam Leo VIII.

† Othoni primo Regi Theutonicorum, ejusque successoribus confirmavit, & corroboravit, ut *in capit. in synodo eadem distinct.* & Reges omnes Imperio subessent, cum omnium Regum potentia † ab Imperio fluxerint, tamquam rivuli, à flumine, *gloss. penult. in dict. cap. Adrianus, cap. in apibus, 7, quest. 1, Abb. in cap. venerabilem, num. 19, ver. ex qua collige de elect. & in consil. 82, num. 4, vers. nam apud Imperatorem, volum. 1, Jas. in l. 1, num. 6, & 8, C. de summ. Trinitat. & fid. Cathol. Oldrad. consil. 69, num. 1, & universæ ditioni præsit, quæ ascendentem, & descendentem solem videt in genere suo, Auct. ut om. obed. judic. provinc. §, hæc considerantes, colum. 5, & Pupur. in rubrica, de jurisdic. omnium judic. numer. 5, & num. 6.*

Tamen Adrianus, ac Leo Imperatori concesserunt, ut Roman. Eccles. ordinaret, quo ad temporalem Principatum, qui est sub regimine Imperatoris, ut *d. cap.*

nos si, §, sed notandum, & duo illa privilegia Imperatori concessi ob frequentia schismata, quæ tunc erant, & propter frequentes hostes Longobardos, & Græcos, qui Ecclesiam Romanam assidue vexabant, ut per Card. Alban. in tract. de potest. Pap. par. 2. num. 214 tom. 13, causis illis cessantibus, revocata fuerunt, ut per gloss. in dict. cap. in Synodo, in ver. affici, 63, distinct. plenè Bero. in rubric. de jure patron. num. 23, & num. 24, & Bellarm. de Rom. Pontif. tom. 1, lib. 2, cap. 29, ad sext.

9 Non enim Papa † Imperatorem sibi judicem facere potest, quia irrogaretur injuria Deo, si Vicarius suus judicaretur à laico, Abb. in cap. Ecclesia S. Maria, num. 7, & Felin. num. 9, de const.

Papa verò à solo Deo judicatur, capit. Anastasius, 19, distinct. quoniam innocentiam suam soli Deo ostendere tenetur, cap. aliorum, cap. favor subditorum, cap. ipsi sunt, capitul. cuncta per mundum, 9, quest. 3, & Card. Abb. in eodem tractat. de potest. Pap. par. 1, num. 9, & 109, & hanc veram conclusionem post plures alios per ipsum citatos, novem rationibus probat, Joan. à Capist. in tractat. de auctoritat. Pap. 2, par. princip. sub num. 35, & sequ. cum in Terris non habeat Superiorem, nec præterea possit fieri vasallus Imperatoris, aut alicujus Regis, dict. cap. cuncta per mundum, cap. licet, in fin. de elect. Clemen. ne Romani, eod. tit. Paris. cons. §, num. 77, & 78, volum. 4, Dec. in dict. cap. Ecclesia Sancta Maria, num. 62, & 63, de constitut. Jal. in dict. l. est receptum, numer. 3, de jurisdict. omn. judic. & Navar. in capit. novit, 3, not. num. 7, de judic. tom. 3.

10 Præterea non solum Papa, sed nec clericus, etiam cum juramento, judicio laici

se submittere potest, cap. at si clericus, de jud. cap. si diligenti, & cap. significasti, de for. compet. quia clerici privilegium fori habent à Deo, cap. si Imperator, ubi gloss. in cap. quamquam, in verb. divino, de cens. in 6, Innocen. in cap. 2, num. 1, de major. & obed. Abb. in dict. cap. at si clericus, num. 25, de jud. & Oldrad. consil. 83, num. 7, & cum dictum privilegium jus publicum tribuat, consensu privatorum juri publico derogari non potest, dict. cap. si diligenti, & ibi Abb. num. 3, & Felin. in dict. cap. Ecclesia Sancta Maria, num. 6.

11 Papa est judex omnium non recognoscendum superiorem. c. novit, ubi etiam Abb. num. 15, & Felin. num. 4, de judic. Et quòd dicitur potestas per Adrianum, & Leonem Regibus concessa, fuerit revocata, probat text. in cap. quia, §, verum dict. 63, distinct. & Abb. in cap. venerabilem, num. 18, in fin. de elect. cum aliis supra deductis.

12 Successores † verò debent facta, & instituta prædecessorum, etiam bona, mutare, si ita videretur expedire, cap. quia sancta, §, verum quia, ver. ut si nonnulli, & ibi gloss. in verb. destruantur, 63, distinct. Quinimò & ipsimet Reges, † & Imperatores non solum Federicus secundus Imperator, ut si scripserunt iidem auctores, sed etiam Carolus, & Ludovicus Imperatores, & Gallorum Reges, ac etiam Henricus Primus, & Otho pariter primus illi postea renunciaverunt, licet juri non suo, cap. cum Adrianus, cap. Ego Ludovicus, cap. constitutio, cap. tibi Domino, cap. sacrorum, §, ex his, & gloss. in cap. in synodo, in verb. affici, eadem 63, distinct. & Navar. in com. rub. de jud. num. 70, tom. 2, qui verò juri suo renun-

renunciat, illud repetere non potest, *cap. quàm periculosum*, & ibi gloss: 7, q. 1, & *Crav. conf. 14, num. 4.*

14. Papa habet jurisdictionem supra Imperatorem, *cap. venerabilem, circa med. versic. quòd autem*, & ibi Innoc. num. 4, & Abb: num. 18, *de elect. cap. novit*, §, non igitur, *de jud. cap. Constantinus*, 96, *distinct.* Clem. Romani, *de jure jur.* & Abb. *in consil. 82, num. 3, & 4, volum. 1.* quia licet Imperator habeat Imperium à solo Deo, mediata tamen per electionem, *l. 1, in princ. C. de vet. jur. enuel. cap. si Imperator*, & ibi gloss. *in verb. divinitus*, 96, *distinct.* tamen subest Papæ Vicario Christi † qui septem Electores Imperii instituit, videlicet Archiepiscopos Moguntin. Treverensem, & Coloniensem Ecclesiasticos; Laicos verò, Palatinum Comitum Rheni, Ducem Saxonie, Marchionem Brandeburgensem, & Regem Bohemie, qui infra scriptis versibus comprehenduntur, Magna Moguntia, Crassa Colonia, Treveris alena: Atque Palatinus Dapifer. Dux Portitorensis, Marchio Præpositus Cameræ, Pincerna Bohemus Romanum Regem statuendi dant sibi legem, ut per gloss. *penult. cap. ad Apostolica, de sent. & re jud. in 6, & Baron. Annal. 996*, §, & licet, *tom. 10.* Antea verò non penes septem tantum electores erat jus eligendi, sed penes omnes, tam Ecclesiasticos, quàm Laicos feudatarios Imperatoris, utriusque. Germanie Principes, ut pluribus probat Baron. eodem *Annal. 99*, §, *sanè quidem, & seqq.* Et quòd à Romano Pontifice fuerunt dicti Electores instituti, probat text. *in cap. venerabilem*, §, *Verum*, ubi, jus, & potestas hujusmodi ab Apost. 17 Sede pervenit, *de elect.* Clemens Quin-

tus *in Concil. Gener. Viennen. ut in Clement. Romani*, ibi: *Seque illi*, & eidem Ecclesie, quæ à Græcis † Imperium transtulit in Germanos, & à qua ad ceteros eorum Principes, jus, & potestas eligendi Regem, & Imperatorem postmodum promovendum pervenit de jure juran. Otho Imperium usque ad tertiam suam generationem, quorum quilibet vocatus est Otho, & ex tunc per Gregorium Quintum genere simili, & Theutonicum provisa, fuit electio, ut videlicet per septem Principes Alemanie fieret, quæ usque ad hæc tempora perseverat, ut testatur S. Thom. *in lib. 3, de regimine Principum, cap. 19*, S. August. *in summ. de potest. Eccles. q. 35, articul. 2.* Philipp. Bergom. *lib. 12, Supplementen. Chronic. Blond. Flav. lib. 3, decad. 2, Plat. in vit. Gregor. V. Raph. Volater. lib. 22, Antropolog. Joan. Andr. in cap. ad Apostolica, de senten. & re judic. in 6, & in dict. cap. venerabilem, de elect. Cardin. Flor. eodem cap. venerabilem*, §, 1, *volum. 3, in 6, quest. num. 7*, Alberic. *in l. benè à Zenone*, num. 5, *de quadrienn. præscript. sanctus Antonin. part. 3, tit. 22, cap. 5*, §, 13. Andr. Alciat. *in commen. l. bona Civitatis, ff. de verb. signific. & Cardin. Bellarm. qui alios adducit de translat. Imperat. Roman. lib. 3, cap. 1, §, habemus igitur, & cap. 3*, §, *primus igitur*, quem reprobata opinione tenentium, quòd à Gregorio X. Electores fuerint instituti, sequitur Baron. *Annal. 996*, §, *hac igitur, tom. 10.* & cōprobatur confessione eorundem Principum Imperii de Anno 1279, facta, ut per Autographum Romæ in Arce sancti Angeli asservatum tenoris infra scripti, Nos Principes Imperii unversis presentem paginam inspecturis. Complectens ab olim sibi

sibi Romana mater Ecclesia, quadam quasi germana charitate Germaniam illam, eo terreno dignitatis nomine decoravit, quod est super omne nomen temporaliter tantum presidentium super terram, plantans in ea Principes, tanquam arbores præelectas, & rigans illas gratia singulari illud eis dedit incrementum miranda potentia; ut ipsius Ecclesia auctoritate suffulti, velut germen electum † per ipsorum electionem, illum qui frena Romani tenerent Imperii germi- narent. Hinc est illud luminare minus in firmamento militantis Ecclesie per luminare majus Christi Vicarium illustratum. Hic est, qui materialem gladium ad ipsius nutum exci- curit, & convertit; ut ejus presidio pasto- rum pastor adjutus, oves sibi creditas spiri- tuali gladio protegendo communitas, tem- porali refrenet, & corrigat, ad vindictam malefactorum, laudem verò credentium, & honorum. Ut igitur omnis materia dissen- sionis, & scandali, seu etiam rancoris occa- sio, inter ipsam Ecclesiam, & Impetium au- ferantur, & ii duo gladii in domo Domini constituti debito sœdere copulati se ipsos ex- erceant in utilem reformationem regimini- s Univerſi, & nos in actu voluntatis, & operis inveniamur filii devotionis, & pacis, qui tam

18 Ecclesiam † quam Imperium consovere te- nemur, quicquid per Dominum nostrum R. Dei gratia Romanorum Regem semper Au- gustum Sanctissimo Patri, & Domino nostro Domino Nicolao Papa III. ejusque successo- ribus, & ipsi Romana Ecclesia recognitum, confirmatum, ratificatum, innovatum, de novo donatum, declaratum, sive concessum, juratum, & actum, seu factum est, per pri- vilegia, vel quacunque alia scripta quorum- cumque tenorem super recognitionibus, rati- ficationibus, approbationibus, innovationi- bus, confirmationibus, donationibus, concef- sionibus, & factis, seu gestis, tam aliorum Im- peratorum; & Regum Romanorum præde- cessorum Regis ejusdem, quam ipsius Regis, † & specialiter super fidelitate, obediencia, honorificentia, & reverentia, per Ro- manos Imperatores, & Reges, Romanis Pon- tificibus, & ipsi Ecclesia impendendum, ac pos- sessionibus, honoribus, & juribus ejusdem Ecclesie, & super tota Terra, † qua est à Radicosano usque ad Ceperanum, Marchia Anconitana, Ducatu Spoletano, Terra Comitissæ Matildis, Civitate Ravennæ, & Emi- lia, Bobio, Casena, Foropompilii, Forolivi, Faventia, Imola, Bononia, Ferraria, Coma- clo, Adrianis, atque Gabello, Arimino, Urbino, Monteferetri, Territorio Balne, Comita- tu Bertenorii, Exarchatu Ravennæ, Penta- poli, Massa Trebaria cum adjacentibus Ter- ris, & omnibus aliis ad prædictam Ecclesiam pertinentibus, cum omnibus finibus, Territo- riis, atque Insulis, in terra, marique ad Pro- vincias, civitates, territoria, & loca prædi- cta quo quomodo spectantibus. Necnon super Civitate Romana, & Regno Sicilia, cum om- nibus ad ipsam spectantibus, tam citra Fa- rum, quam ultra, Corsica quoque atque Sar- dinia, & cæteris Terris, ac juribus ad ipsam Ecclesiam pertinentibus. Nos nostri nomine principatus in omnibus, † & per omnia approbamus, & ratificamus, ac iisdem omni- bus, & singulis, & quibuscumque aliis, su- per eisdem per eundem Regem quoquomodo factis, & in posterum faciendis, voluntatem nostram, assensum, atque consensum unani- miter, & concorditer exhibemus: & pro- mittimus, quod contra præmissa, vel aliquod præmissorum nullo unquam tempore venie- mus; sed ea omnia, & singula pro posse no- stro procurabimus inviolabiliter observari.

Et,

Et, ut hac nostra voluntas, approbatio, ratificatio, assensus, consensus, atque promissio, à nobis eisdem Romanis Pontificibus, & Ecclesia in perpetuum observentur, hoc præsens scriptum inde fieri fecimus, nostrorumque sigillorum munimine roboratum. Actum & datum anno Domini 1270. Indictione septima, regnante Dom. nostro prædicto Domino R. Romanorum Rege glorioso, Regni ejus anno sexto. Et cum Ecclesia Romana opprimeretur ab Astulpho Rege Longobardorum, Papa petiit auxilium à Constantino, & Leone ejus filio Imperatoribus Constantinopolitanis, qui cum recusassent Ecclesiæ Romanæ auxilium præbere, Stephanus Papa II. Romanus de anno Domini 776. Imperium Romanum in personam Caroli Magni filii Pipini, auxili-
 23 lum præbenti, † à Græcis transtulit in Germanos, cap. venerabilem, §. verum; & ibi gloss. prima in ver. transtulit, de elect. & etiam Abb. num. 1, quæ dicit singularem, & receptam, Navarr. relect. cap. novit, not. 3, num. 3, tom. 2, de jud. licet similis, quæ tamen discordat in tempore habeatur in Clement. Rom. in ver. transtulit, de jurejurando. Hancque superioritatem, & potestatem Imper. & Reges ex causa deponendi habere idem probat idem Cardin. Bellarm. in tract. de pont. cap. 12, num. 4, & in dicta Apologia, cap. 6, iam verò. Carolus autem fuit postea à Leone Papa IV.
 24 † in Basilica sancti Petri de anno 801. coronatus, ut tradit Platina in vita ejusdem Leonis IV. cap. 97, & facit dicta gloss. in cap. venerabilem, & etiam dict. glo. in cap. si Imperator, in ver. divinitus. Sed decipiuntur glossatores, & Navarr. supracitat. in eandemque errorem, quòd Stephanus Papa Secundus imperium à Græcis ad

Germanos transtulerit, incidit Cel. Manc. in tract. de jure Principat. lib. 3, cap. 3, dum tenent, quòd de anno 776. dictus Stephanus Papa Secundus transtulerit imperium à Græcis ad Germanos, quia eodem anno Leo IV. filius Constantini V. Imperatoris post annos 35. Imperii paterni imperium regere cœpit; in cujus regimine annis quinque & diebus sex vixit, ut post Theopha, testatur Baron. tom. 9, Annal. Eccles. 780, in princ. & de anno ab eadem Nativitate 781, decessit, eidemque Constantinus filius impubes ætatis annorum decem successit, qui sexto Idus Septembris unà cum Irene matre piissima Imperium accepit, ut per Baron. loco proxime citato. Constantino interim ætate legitima completa, Imperium ab administratione materna in se suscepit: & quia nihilò melior fuit Constantino V. avo, & Leone III. proavo, Jesu Christi Salvatoris nostri, S. R. E. Sanctorum, & eorum reliquiarum, ac Imaginum contemptoribus, inimicis, & hostibus, ut per Cassan. in Cath. glo. mundi parte duodecima consideratione decima septima, §. & primo, ver. Leo Tertius, ab eodem omnium pessimo, ut legitur apud Tarcagnot. de Hist. mundi, lib. 9, par. 2, qui quampluribus suis nefandis sceleribus, & delictis causantibus, erat à Papa deponendus, argumen. tex. in capit. ad Apost. ubi etiam gloss. in ver. privatus, & de senten. & re judic. in 6. à matre Irene
 25 † Religionis causa, & amore justitiæ paratis insidiis, orbatus oculis, ac simul vita privatus fuit, ut per eundem Baron. eodem tom. 9, anno 697, §. hoc si quidem, & Genebrat Chron. anna. 798, lib. 4. Unde rursus Imperium in matrem Irenem fuit devolutum, ut per Baron. annal. 797, in princ.

prine. quæ regnavit usque ad annum 802, quo tempore vindex Dei, & veritatis propugnatrix nominata fuit, & de ejus laudibus plura scripsit Theod: Studita, quem refert Baro. *dict. tom. 9, annal. 801, circa finem.* Dum hæc fierent in Oriente protutiori Romanæ Ecclesiæ defensione †
 26 Leo III. Romæ in Basilica Divi Petri in die Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi tunc incipiente anno 801, omni populo acclamante, Carolo Augusto à Deo coronato, Magno & pacifico Imperatori vita, & victoria, intra Missarum solemniam Carolum Magnum coronavit, & à Græcis, ac persona ejusdem Constantini VI. in personam ejusdem Caroli Magni Imperatorum ad Francos transtulit, ut in *cap. Ego Ludovicus in sine, & ibi glos. fin. 63, distinct.* quod Carolus Rex Franciæ cum suis successoribus Francis tenuerunt per annos centum & tres, usque ad Arnulfum. Quo tempore cum Ecclesia oppugnaretur è Berengario tyranno, Papa vocavit Othonem Ducem Saxoniam, qui auxilium præbuit: qua propter per Leonem Papam Quintum constitutus fuit Imperator, ex cujus persona imperium fuit translatum ad Germanos, Zabarell. in *cap. venerabilem, 3, not. de elect.* & Joan. à Capistr. à *par. 2, par princip. num. 131, in tract. de auctorit. Pap. & Alban. de Pontif. pot. nu. 103, tom. 13.* S. Anton. in *summ. par. 3, tit. 3, cap. 1, colum. 3,* qui scripsit, Adrianum transtulisse Imperium in Carolum, cum à Leone fuerit coronatus, & in coronatione translatum esse Imperium, ut etiam attestantur Otho Episc. Frisingensis *lib. 5, Hystor. ad Urb. cond. c. 31, Gotif. Viterb. chronic. univers.* aliàs Pant: Conrad: Abb: Ulspurg: in *Chronic:* Lupold: Bamber: in

procemio, lib. de juribus Imper: Blon: Flav: decad. 2, lib. 1. Joan. Trithem. in *Catal. script. Philip. Berg. lib. 11, supplem Albert. Krant: lib. 2, Saxo: c. 18, Plat: in vit: Leo III. cap. 97.* Bellarm: *eod. lib. de translat: Imp: Rom: ad Franc: lib. 1, cap. 4, per tot.* & Baro, *dict: tom. 9, annal: 800, §, qui autem, & tom. 10, anal: 870, §, at quam.* & Occidentale Imperium, quod aliàs translatum fuerat in Orientem, Bellarm. *de translat. Imper. Rom. lib. 1, cap. 4, §, Ioan. Zonaras,* denuò in Occidentem fuit revocatum, idque non, nisi divino consilio, factum esse, vel fieri potuisse, testatur Baro: *eodem tom. 9, annal: 800, §, hæc iccirco.*

27 Postea autem, §, quia bene operantes Deus ad majorem probationem sæpè affligi, terrenisque boni nudati permittit, ut majoribus reddantur digni muneribus, de anno 802. dum Carolus Magnus per Legatos Constantinopolim missos expetiisset conjugium Irenis, Nicephorus tyrannus fraudulenter invasit Imperium, & Irenem deposuit, ut post alios testatur Bellarm: *eod. lib. 1, c. 11, §, quod verò, & seq. & Baro. annal. 702, §, 7, & seqq.*

28 Carolus enim ipse Francorum Rex Primus Imperator suo testamento Ludovicum ejus filium in Imperio successorem nominavit, Plat. *de vita Pont. eod. cap. 97.* Quæ nominatio ab eodem Papa Leone Tertio unà cum illius Testamento fuit confirmata, ut per Aym. *de rebus gest. Franc. lib. 4, cap. 94,* ubi inquit, testamentum Caroli Leoni Papæ missum est, ut approbaretur, quod factum est, hoc idem testatur And. Viennen. *in chronic. 6, at. etc,* ubi Imperator, inquit, inter filios Regna dividit, ut sciret quisque, si superstes esset, quam partem tueri, & regere debuisset.

B

testa-

- testamentum inde factum, & jurejurando ab Optimatibus Francorum confirmatum, & Leoni Papæ missum, ut sua manu subscriberet, & denique corroborantur præmissa vetustissimis Annalibus Francorum, in quibus habetur: hæc omnia litteris mandata sunt, & Leoni Papæ, ut ipse sua manu subscriberet, per Eginathum missa quibus Pontifex lectis, & assensum præbuit, & propria manu subscripsit, ut tradit Bellarm: *ibi, de translat: Imper: Rom: ad Franc: cap: 5, vers: principio Carolus, lib: 1, & Baron: eod: tom: 9, annal: 806, §, Hæc autem.*
- 29 Leone mortuo, Stephanus Papa hujus nominis Quartus successor in Franciam se contulit, & ab eodem Ludovico honorificè receptus fuit, ut per Platin: *in vita ejusdem Stephani cap: 98, & Baron: d: nu: 9, annal: 816, §, auctor incertus, & ipse Romis in eodem Franciæ Regno de anno 815. eundem Ludovicum in Imperatorem coronavit, ut testatur idem Otho Feisingensis dicit: lib: 5, cap: 33, & Baro: loco proxime citato, §, postea Pontifex. Deinde cum Romam redisset, & mense septimo sui Pontificatus diem obiisset, ad summi Apostolatus apicem Pasquali assumpto, Ludovicus ipse Imperator eidem Pasquali Summo Pontif. & successoribus*
- 30 in perpetuum, ut nullo Imperatoris, † aut aliorum expectato consensu, Papa eligi posset, & reliqua, sicut à prædecessoribus suis hæcenus in eorum potestate ditione tenuerant, & disposuerant, cuncta confirmavit, ut dicto cap. Ego Ludovicus sexagesima tertia distinct: Card. Alban. *in tractat. de potestat. Papa par: 2, numer: 215, tom: 13. & Baron: annal: 817, §, & quando eodem tomo 9, cui Lotharius*
- primogenitus Imperator ab eo nominatus in Imperium successit, quem idem Pasqualis Romæ coronavit, ut testatur idem Otho dicit: *lib: 5, cap: 34, & Baron: annal: 823, in princip: qui post annos quatuordecim, quibus rexit Imperium, Ludovicum secundum ejus primogenitum ad Imperium nominavit, & ipse ad vitam monasticam se contulit.*
- 31 Ludovicus à Sergio Papa † hujus nominis secundo, anno 844, fuit coronatus, ut testatur Ado. Viennens: *in chronic. 6, etat. Bellarm: in translat: Imper: Rom: lib: 2, cap: 1. & Baro: annal: 844, §, Dominico verò, tom. 10, cui vita sancto Carolus Calvus Francorum Rex dicti Ludovici patruus, & Lotharii frater in Imperio successit, & à Joanne Papa VIII. anno 874. Romæ coronatus fuit, ut per Rheginon. lib. 2. chronic. & Baro. eodem tom. annal. 875, §, quo inde, qui biennio tantum rexit Imperium, & eidem successit Ludovicus filius cognominatus Balbus, quia loquendo balbutiebat. primogenitus dicti Ludovici II. & nepos Caroli, qui postea ab eodem Joanne Papa VIII. in Franciam de anno 878. Imperator coronatus fuit, ut post Aymon. & Oauphr. in addit. ad Plat. in vita ejusdem Pontificis testatur Baron. eod. tom. 10, annal. 878, §, qui summatus, & decessit anno sequenti eidem superstitibus Ludovico, Carolo Magno filius, ac Carolo simplici posthumo, ut per eundem Baron. annal. 879. in princip. qui Ludovico Secundo Imperatori patri in Regno Franciæ successerunt, ex quibus Carolus simplex à Fulcone Rheimensi Archiep. in Regem Francorum de anno 892. inunctus fuit, rejecto Othone Comite Parisiensi, qui Regis titulum Ty-*

santus

rannicè sibi usurparat, ut per eundem Baro. ann. 892 §, eodem anno.

Quia verò Joannis Papæ Octavi animus erga Carolum Crassum, Ludovici Germaniæ Regis filium propensior erat, post Ludovicum secundum, eundem Carolum Romæ anno 881. in Imperatorem coronavit, idem Baro. ann. 879, §, cum Ludov. juncto ann. 881, §, hoc pariter, & Aym. 36 de reb. gest. Franc. lib. 5, c. 60 prope fin.

32 Carolo de medio sublato, Arnulphus Caroli Magni Regis filius eidem Carolo Crasso, repudiato à suis, in Regno non in Imperio successit, ut post Reginon. & alios, Baro. ann. 888, in princip. & §, eodem anno, & Vuido, aliàs Guido Ducis Spoleti filius Imperium occupavit, ut per Reginon. quem sequitur Baro. eodem ann. 888, §, qui autem, qui postea à Papa Formoso fuit coronatus, reprobata opinione scribentium, quòd eidem Carolo in Imperio successerit Arnulphus, pro Frodoard. in Histor. Rhemen. lib. 4, cap. 2, & Baro. in dièl. §, qui, autem juncto ann. 892, in princip.

33 Demum Lambertus † ejusdem Guidonis Imperatoris filius ab eodem Formoso Papa in Imperatorem inunctus fuit, Baro. ann. 893, §, ad postremum, & quòd Arnulphus non fuerit legitimus Imperator, sed nulliter coronam Imperialem ad huc Guidone Imperat. in humanis agente surripuerit pluribus probat idem Baro: ann. 986, & hac de causa cum Guido Im-

34 perator † Arnulphum insequeretur. juxta fluvium Tarum defunctus fuit, quo anno Arnulphus etiam, morbo pediculari decessit, ut post Luitprand. lib. 1, cap. 9, & 10, tradit Baro. ann. 899, tom. 10.

35 Arnulpho successit Ludovicus filius, 39

& Ludovico Chunradus Arnulphi ex alio Chunrado nepos, in quibus finem habuit progenies Caroli Magni in linea Regum Germanorum, ut post Abba. Ulpergen. tenet Bellarm. de translat. Imper. Rom. in: lib. 2, cap. 1, & post alios antiquos chronographos Baro. ann. 912, circa fin. eodem tom. 10.

36 Eodem tempore de Imperio in Italia inter Berengarium Ducem Foroliviensem, & Ludovicum Bosonis Comitis filium acerrimè certatum, post plures congressus, Ludovicus Berengarium fugavit, & Romam ingressus, à Stephano Papa Quarto coronatus Imperator, Ludovicus Quartus, fuit appellatus qui usque ad annum 904, imperavit, ut per Baro: ann. 900, in fin. quo tempore ab eodem Berengario in prælio victus, & captus, Imperio, & oculis privatus fuit & Berengar. Romam armatus, exercitu accedente, coronam Imperii à Joanne Papa IX. violenter extorsit, sicque tyrannicè Imperatoris nomen sibi vendicavit, quo recedente, Lamberto Guidonis Imperatoris filio Romam vocato, qui aliàs in Imperatorem fuerat inunctus, imperatoria corona solemnibus † ritibus ab eodem Pontifice fuit coronatus, & Synodo Episcoporum Romæ collecta, in eodem conventu patrum utriusque Regis causa proposita, & utriusque jūribus examinatis, in eam sententiam ab omnibus itum est, ut Berengarii coronatio, tamquā vi extorta penitus abrogaretur, Lamberti verò, in quem libera vota Rom. Pont. conspirassent, legitima esse judicaretur, ut per Baro. ann. 904, in princ. qui anno 7, sui Imperii pluribus laudibus exornatus, ab

39 Ugone † Comite Mediolan. in venatio-

- ne occultè necatus fuit. ut per Luitprand. *lib. 1, c. 10, quem sequi.* Baro. *ann. 910, in prin.*
- 40 Lamberto mortuo, Berengarius summa rerum potitus est, & anno 915, à Jo. Papa X. Romæ in Imperatorem inunctus fuit, ut post Sigo. *de Reg. Ital. lib. 6, Baro. annal. 915, §, quod ad Ioan. & imperavit usque ad annum 924, quo à suis † fuit occisus ut post Luitpran. & Froffard ejusdem temporis accuratum chronographū, ut testatur Bart. tenet idem Baron. anna. 924. in princ. & deinde pluribus annis vacavit Imperium, donec auctoritate Pontificia in Othonem Regem Saxonum ad Germanos fuit translatum, ut per Belarm. *de transl. Imper. Rom. lib. 2, cap. 1, in fin. & cap. §, accedant, etiam in fin. & Genebrar. chron. anna 912, pag. 320.**
- 42 Interim in Gallis proceres Francorum, Carolo simplici Rege relicto, elegerunt Robertum Comitem, Regem, quem solemnī ritu Archiepisc. Rhemensis unxit, ut post Froffard. *Baron. annal. 923, §, hoc pariter, & sequenti anno Carolus cum exercitu contra Robertum imparatum irruens, conflato prælio, illum necavit, ac Hugone filio ad patris vindictam cum exercitu parato, Carolus fuga sibi consuluit, & demum dolo Eriberti Comitis captus, in carcerem detrusus fuit. Quapropter proceres Regni Rodulp. Richardi filium è Burgundia vocatum, in Regem elegerunt, ut post Froffard. idem Baron. *annal. 923, eod. §, hoc pariter.* Deinde Carol. de carcere eductus, & depositus, iterumque in carcerem coniectus, ut per eundem Baro. *anna. 927, in princ.* infra biennium in carcerem decessit relicto Ludovico filio, qui educabatur in Anglia, & interim Rodulf. regnare cœpit, ut post Froffard: *in chron. ejusdem anni, Baro. ann. 929, in prin.**
- 43 Rodulfo de anno 936, defuncto dictus Ludovicus Caroli Simplicis filius ab Anglia revocatus ad coronam Regni suscipiendam ab Artaldo Archiepisc. Rhemen. in Regem Francorum coronatus fuit, ut tradit Baro. *annal. 936, §, quo pariter eoque mortuo.* Lotharius ejus filius puer ab eodem Rhemenfi Archiepisc. fuit coronatus, ut per Froffard. *relatum à Baron: anna. 954, §, quo pariter.*
- 44 Decessit Lotharius, cum regnasset annos triginta, relinquens Regni hæredem Ludovicum filium unicum, qui etiam anno sequenti sine liberis decessit, & contempto Carolo patruo, Lotharii fratre, Regnum Francorum ad Hugonem Capetum Ducem Parisiensem delatum fuit, ut post alios Baro: *annal. 986, & 987, in princ.*
- Carolus autem Lotharii frater, & Ludovici patruus, Civitatem Rhemensē proditoriè accepit qua potitus fuit. *Bar. annal. 990, §, eod. anno, & sequenti anno eod. Carolo ab Hugone Capeto Rege capto, præcisum fuit ab eo Regnum Francorum, & Caroli Magni familia finem habuit, ut per eundem Baro. eod. anna. 900. in fin.*
- 45 Regrediendo nunc ad Imperium occidentale, cujus translationis occasione hæc pauca de Regum, & Imperatorum descendencia mihi attigisse sufficiant, mortuo Berengario, Francorum Reges coronam Imperialem non fuerunt affecuti, sed primus eadem imperiali corona post Berengarium, Otho Saxonix Rex, Henrici Regis filius fuit decoratus, qui Romam pacificè

cificè adiens amicabilem exceptus, à Papa Joanne XII. Imperator, & Augustus vocatus fuit, & ordinatus, ut per Frofard. quem refert, & sequitur Card. Baro. *ann. 912, in princip.* & post plures alios per ipsum citatos Card. Bellarm. *de transl. Imper. Romani lib. 2, cap. 3. per tot.* & ex persona ipsius Othonis, non autem Henrici Regis patris, ut aliqui scripserunt, qui Imperialem coronam non fuit assecutus, ut per Bellarm. *dict. lib. 2, cap. 2, in princ.* Imperium Occidentale auctoritate Pontificia fuit translatum ad Germanos, idem Cardin. Bellarm. *eod. cap. 3.* & Baron. *dict. annal. 962, in princ.*

46 Non enim jure Imperator dici potest, qui à Papa non est coronatus, Clementin. unic. in princip. de jure jurand. & Baron. *annal. 871, §. dicitur autem, & §. illud autem, & ann. 888, §. eodem anno, tom. 10.* Ideò, quia Henricus, nec Conradus, minusque Ludovicus Arnulphi filius, Reges coronam Imperialem habuerunt, in aliorum Imperatorum numero minimè fue-

runt ascripti, ut post plures per ipsum citatos, testatur Bellarm. *dict. cap. 2, §. accedant postremo.*

47 Demum Innocentius Quartus, qui pluribus nefandis excessibus commissis causantibus, sacro præsente Concilio Lugdun. Fridericum Secundum, Imperio, & Regnis omnique honore, & dignitate privatum Domino ostendit, denunciavit, & sententiando privavit; atque omnes, qui ei juramento fidelitatis tenebantur astricti, à juramento hujusmodi perpetuò absolvit auctoritate Apostolica firmiter inhibendo, ne quisquam de cætero illi tantquam Imperatori, vel Regi, pareret, decernendo quoslibet, qui ei deinceps velut Imperatori, vel Regi, consilium, vel auxilium præstarent, seu favorem, ipso facto excommunicationis sententiæ subiacere, & eisdem ad quos in eodem Imperio Imperatoris spectabat electio, ut eligerent liberè successorem, permisit, ac liberè declaravit, *cap. ad Apostolica, de sent. & re jud. in 6.*

DE GRADIBVS DIGNITATVM Ecclesiasticarum. Cap. II.

S V M M A R I V M.

1 Papa habet curam, & regimen Universalis Ecclesiæ. 2 Cardinales personas Apostolorum representant, & sunt pars corporis, ac membra Papa. 3 Cardinalium gradus est tripartitus in Episcopos Presbyteros, & Diaconos. Est ultra septuaginta esse non possunt.	4 Cardinales Episcopi sex. 5 Optantur sex Episcopatus Cardinalium inter presentes. 6 Cardinales in eorum Episcopatibus habent ordinariam jurisdictionem. 7 Cardinales Presbyteri 50. & Diaconi 14. esse possunt, & numerus 70. à Papa Clemente Octavo fuit expletus.

B 3

8 Car.